

**MILJÖPARTIET
I STOCKHOLMS
STADS**

KOMMUNPOLITISKA

PROGRAM

2018-2022

miljöpartiet de gröna

STOCKHOLMS STAD

ETT MODERNT, MILJÖVÄNLIGT OCH MÄNSKLIGT STOCKHOLM

I september 2015 antogs FNs Agenda 2030 som innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. För Miljöpartiet är det självklart att Stockholm och Sverige ska göra sitt yttersta för att dessa globala mål ska kunna uppnås. Vi ser en stark koppling mellan det globala och lokala, den politik vi för i Stockholm ska också vara en politik för en bättre värld.

Miljöpartiet vill att Stockholm ska vara en modern, mänsklig och miljövänlig stad. Vår vision är en grön stad omgiven av rent vatten där fler får bostad och närmare till service och kollektivtrafik. En stad som är fri från fossila bränslen och där vi har rent vatten och frisk luft att andas. Ett Stockholm

som erbjuder skolor som är lika bra oavsett var du bor i staden och där alla medborgare känner sig trygga.

I det här programmet berättar vi våra visioner för Stockholm och den politik som Miljöpartiet de gröna vill genomföra under mandatperioden 2018-2022 för att skapa ett mer modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm.

Ett modernt Stockholm

Stockholm ska vara en modern stad där det är lätt att förflytta sig på ett klimatvänligt och effektivt sätt. Därför prioriterar vi gång, cykel och kollektivtrafik framför biltrafik. Då får vi både bättre luft

och använder gatuutrymmet på ett smartare sätt. Stockholm ska vara en levande stad med ett rikt kulturutbud, där alla stockholmare har nära till både grönområden och rekreation. I en modern storstad har kvinnor och män lika möjligheter och ingen diskrimineras till exempel på grund av sin hudfärg, funktionsnedsättning eller sexuella läggning. I Stockholm ska det vara lätt att starta företag och ha ett hälsosamt arbetsliv.

Ett miljövänligt Stockholm

Stockholm ska vara en ren och miljövänlig stad där vi värnar och utvecklar våra grönområden. En stad där vi gör vårt yttersta för att minska vår klimatpåverkan och staden är klimatanpassad för att kunna hantera klimatförändringarnas effekter. Stockholms sjöar och vattendrag ska vara rena och det ska gå att bada i alla delar av staden. Genom kloka inköp hindrar vi farliga kemikalier och klimatgaser att spridas i vår stad. I en miljövänlig stad minimerar vi avfallsmängderna genom information och kloka upphandlingar. Vi ser till att matavfall blir biogas och material som plast, papper och metall återvinns och blir till nya produkter. Vi slipper utsättas för skadliga kemikalier och stadens verksamheter såsom skolor,

förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar ska vara giftfria. I en miljövänlig stad är det lätt att återbruka och låna prylar och använda delningstjänster som exempelvis bil- och lastcykelpooler.

Ett mänskligt Stockholm

Stockholm ska vara en mänsklig stad där vi inte tillåter att någon faller mellan stolarna. För Miljöpartiet är det självklart att samhället ska stötta de som under en period behöver stöd ekonomiskt, med en bostad eller stöd för att etablera sig som nyanländ i Stockholm. I en mänsklig stad får utsatta barn och vuxna hjälp och vi arbetar för att personer som har blivit hemlösa ska kunna få in en fot på bostadsmarknaden igen. Vi vill öka medborgarinflytandet så att gapet mellan de som berörs av besluten och de som fattar dem minskar. I en mänsklig stad får alla som på äldre dagar behöver hjälp det stöd som krävs för en värdig ålderdom och de personer som har funktionsvariationer begränsas inte av samhällets otillgänglighet. Ett mänskligt Stockholm är en välkomnade och öppen stad.

Vi vill ställa om Stockholm till en modern, miljövänlig och mänsklig stad. Vill du?

INNEHÅLL

Ett modernt, miljövänligt och mänskligt Stockholm	3
1. Ett miljö- och klimatvänligt Stockholm	7
2. Ett Stockholm med hållbara transporter	15
3. Ett Stockholm för alla	20
4. Ett Stockholm som är socialt hållbart	27
5. Ett Stockholm med en skola för alla elever	33
6. Ett Stockholm med kulturell mångfald	38
7. Ett Stockholm där det känns tryggt att åldras	42
8. Ett Stockholm som planeras för hållbarhet	46
9. Ett Stockholm där fler får jobb och företag växer	53
10. Ett gott mottagande av nyanlända Stockholmare	58
11. En Stockholm med ett rikt idrotts- och fritidsliv	61

1.

ETT MILJÖ- OCH KLIMATVÄNLIGT STOCKHOLM

En miljövänlig stad

Stockholm ska vara en ren och hälsosam stad med rent vatten, ren luft, skyddade strandområden och god tillgång till parker och grönområden idag såväl som i framtiden. Miljö- och klimatmålen för staden ska vara mycket ambitiösa och staden ska fortsätta minska sitt ekologiska fotavtryck. Staden måste också ha en ökad beredskap för att kunna möta klimatförändringar. Resandet inom Stockholm ska vara miljövänligt och resurseffektivt. Stockholm är en bra plats för att testa nya gröna innovationer som kan bidra till att Stockholm kan öka takten i miljöarbetet och fortsätta att ligga i framkant. Befintlig miljöteknik ska användas

för att göra staden mer hållbar samtidigt som nya tekniker ständigt måste prövas.

En klimatsmart stad

Det är bråttom, men inte försent att stoppa klimatförändringarna. Stockholm har beslutat att staden ska vara fossilbränslefri senast år 2040. Målet kräver att vi vågar fatta nödvändiga beslut.

Idag har cirka 80 procent av hushållen i Stockholm fjärrvärme. Fossilfri fjärrvärme är ett bra sätt att tillvarata energi. En del av fjärrvärmerna i Stockholm kommer dock fortfarande från koleldning med höga koldioxid-

utsläpp som följd. Stockholms enskilt största utsläppskälla av koldioxid, kolkraftvärmeverket i Värtan, ska stängas 2022. Vidare måste de fossila plasterna i avfallsförbränningen fasas ut för att Stockholm ska uppnå fossilfri energiproduktion.

Staden måste bättre utnyttja sina energikällor. En utbyggnad av lokalt producerad el genom solceller minskar utsläppen av koldioxid och minskar beroendet av storskalig elproduktion. Staden ska underlätta för ägare av befintliga fastigheter att installera solceller. Vid all nybyggnation på stadens mark och på stadens egna byggnader ska det ställas krav på att solceller installeras. Överskottsenergi från till exempel industrilokaler, butiker, serverhallar och bostäder ska användas till att förstärka vårt fjärrvärmesystem. Belysning ska utformas för minskad miljöpåverkan och på ett attraktivt sätt. Matavfall ska samlas in för att bli biogas och biogödsel.

En stor del av stockholmarnas klimatutsläpp kommer från konsumtion och vårt sätt att leva leder till utsläpp i andra delar av världen. Det gäller exempelvis långväga flygresor, konsumtion av livsmedel och varor som är producerade i andra länder. Vi måste våga ifrågasätta dagens konsumtionsmönster, om vi ska

ha en chans att skapa ett hållbart samhälle för kommande generationer. Utvecklingen av en cirkulär ekonomi skapar ett samhälle där den ekonomiska tillväxten bygger på att återanvända och dela resurser med varandra. Vi måste flytta fokus från ägandet av ändliga resurser till nyttjandet av hållbara tjänster vilket bidrar till ett kretslopp med låg klimatpåverkan. Det kan till exempel handla om att lämna in kläder för att få dem lagade istället för att köpa nya, eller att gå med i en bilpool istället för att köpa och äga en egen bil.

För att minska klimatpåverkan vid nybyggnation vill vi att fler hus som byggs i Stockholm ska vara byggda i trä. Byggnader i trä är ofta billigare och tar vanligen kortare tid att uppföra än byggnader i traditionella material, samtidigt som det är en del av omställningen till en mer hållbar stad.

En klimatanpassad stad

I takt med att klimatet förändras allt snabbare med extremt väder som följd måste Stockholm höja beredskapen för klimatiförändringar. Stockholm kommer att påverkas genom större regnmängder, stora skyfall, högre temperaturer och stigande vattennivåer i sjöar och hav. Genom att medvetet arbeta med grönska och lokalt

Foto: Ola Ericson

omhändertagande av dagvatten minskas risken för översvämningar och negativ påverkan på Mälaren, där vårt dricksvatten kommer ifrån. Fler gröna väggar och tak samt träd är en viktigt då de kan bidra till att utjämna och mildra effekten av värmeböljor samt effekten av ökad nederbörd.

En stad med ren luft, rent vatten och giftfri miljö

Stockholms luftkvalitet har förbättrats avsevärt de senaste åren

men når ännu inte upp till de nationella miljömålen. Höga halter av luftföroreningar och partiklar leder till hjärt- och kärlsjukdomar, astma och allergier. Det krävs därför fortsatt kraftfulla åtgärder i trafiken för att förbättra luftkvaliteten. Till exempel vill vi införa miljözoner för att kunna reglera vilken typ av fordon som får köra i staden. De värsta dieselbilarna måste bort från innerstaden.

Alla stockholmare ska garanteras rent och friskt dricksvatten nu och i framtiden. Genom nya

reningstekniker kan vi förhindra övergödning och minska utsläpp av miljöstörande ämnen som läkemedelsrester, men även av hormonstörande ämnen och tungmetaller. Med en medveten stadsplanering och förändrad konsumtion kan den negativa påverkan på våra sjöar minska. Till exempel genom lokalt anlagda våtmarker och synliga vattendrag som blir ett positivt inslag i stadsplaneringen. Samtidigt kan de ta hand om de ökade mängder regn som klimatförändringarna leder till. Gamla miljöskulder, som övergödning och förorenade stränder ska åtgärdas. Vi vill också ha fler borstvättar i stadens småbåts-

hamnar för att minska tillförseln av miljöfarliga kemikalier i våra vatten. I takt med att Stockholms sjöar blir renare vill vi inrätta ett antal nya badplatser i Stockholm och utveckla möjligheter för bad från kajer.

Miljö- och hälsoskadliga kemikalier är ett allvarligt hot mot såväl människor som miljö. Arbetet med att fasa ut skadliga kemikalier ur stadens verksamheter ska därför fortsätta. Barn är särskilt känsliga för kemikaliepåverkan och därför måste produkter som barn använder och miljöer barn vistas i värnas särskilt. Alla barn har rätt till en skola utan far-

liga kemikalier, därför vill vi att arbetet med att göra förskolor och skolor giftfria ska fortsätta. Vi vill också att staden ska ha höga ambitioner för nya skolor och förskolor som ska byggas miljövänligt och utan farliga kemikalier. Tuffa kemikaliekrav ska ställas i staden vid upphandlingar, renoveringar och vid markanvisningar.

En stad med biologisk mångfald och rika ekosystemtjänster

Den stadsnära naturen och parkerna bidrar till att hantera många av den byggda stadens utmaningar som buller, reglering av dagvatten samt luft- och vattenkvalitet men ger också livskvalitet och ökade värden för friluftslivet. Stockholms grönstruktur måste förstärkas när staden förtätas. Studier av tjänster och funktioner som naturen bidrar med, så kallade ekosystemtjänster, är en nyckel i det arbetet. Stockholms byggaktörer ska bidra till att ersätta och skapa ekosystemtjänster i stadsmiljön. I staden ska det göras

medvetna växt- och trädval för att öka den biologiska mångfalden. Det bör också planteras träd- och växtarter som tar upp partiklar vid vägar och andra utsatta miljöer. Det är viktigt att ytterstaden fortsatt prioriteras vid utveckling av grönområden och parker. Därför vill vi inrätta en kompensationsfond för att möjliggöra investering i naturmark i ytterstaden.

Naturreservaten är väsentliga för den biologiska mångfalden. De erbjuder också lugn och tystnad, samtidigt som stockholmarna ges en möjlighet till rekreation nära staden. Naturreservaten bidrar till att Stockholms djur och växter kan fortleva på lång sikt. Vi vill inrätta naturreservat på platser där naturen har extra stora värden till exempel i Fagersjöskogen. För betydelsefulla mindre naturområden vill vi skapa biotopskyddsområden.

Stadsodling skapar samhörighet i bostadsområden och möjlighet för barn och vuxna att odla tillsammans. Vi vill att fler ytor skapas för stadsodling i Stockholm och

Foto: Maskot

ser gärna att lämpliga platta tak används i större utsträckning. Vi vill öka stockholmarnas delaktighet i både utveckling och skötsel av stadens grönområden genom till exempel brukaravtal.

En stad där maten har låg klimat- och miljöpåverkan

Maten utgör en stor del av vår klimatpåverkan och då särskilt nötkött som orsakar stora klimatutsläpp. Genom att servera en större andel vegetariskt och ekologiskt i stadens verksamheter blir matkonsumtionen mer hållbar. Valet av råvaror måste säsongsanpassas och maten som lagas måste vara mer vegetarisk och ekologisk. Samtidigt vill vi minska matsvinnet i stadens verksamheter.

En stad med kretsloppsanpassad avfallshantering

Vi vill förebygga uppkomst av avfall och skapa förutsättningar för att mer återvinns. Stockholms avfallshantering ska vara kretsloppsanpassad och det ska vara enkelt för stockholmarna att återbruka och återvinna. Vi vill öka möjligheterna att källsortera i fler parker och offentliga platser. Det ska vara lätt för stockholmarna att ta sitt ansvar och att göra rätt och vi strävar därför efter att den dagliga återvinningen ska kunna ske nära bostaden. Vi vill att kommunen ska ta över ansvaret för insamlingen av förpackningar och tidningar för att underlätta för stockholmarna. Vi vill att det ska finnas fler återbruk vid återvinningscentraler och vi vill

☺☺ Genom att skapa en hållbar utveckling lokalt bidrar vi också till en mer hållbar utveckling globalt. ☺☺

underlätta för bilfria familjer genom utökat antal mobila återbruk och återvinningscentraler. Alla hushåll ska kunna sortera sitt matavfall och att textilinsamlingen ska öka då produktion av textil har stor miljöpåverkan globalt. Stadens alla verksamheter ska arbeta aktivt för att minska sina avfallsmängder. Allt från minskat användande av engångsartiklar till att göra kloka inköp av produkter som håller länge och som går att reparera. Plasten måste bort från våra sjöar och natur.

En stad med hållbar utveckling

Vi vill att Stockholm ska vara en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad. I september 2015 antog FN Agenda 2030 och 17 globala mål för hållbar utveckling.

Dessa globala mål syftar till att utrota fattigdom, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Sverige och Stockholm ska vara med och bidra till att de globala målen för en hållbar utveckling uppnås. Vi i Miljöpartiet ser en stark koppling mellan det lokala och globala. Genom att skapa en hållbar utveckling lokalt bidrar vi också till en mer hållbar utveckling globalt. Därför vill vi att Stockholm stad ska intensifiera sitt arbete med hållbar utveckling i alla sina verksamheter utifrån Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling. Vi vill bland annat inrätta en samordnare för stadens arbete med Agenda 2030.

2.

ETT STOCKHOLM MED HÅLLBARA TRANSPORTER

Prioritera gång, cykel och kollektivtrafik

Miljöpartiet prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik i det växande Stockholm – det är klimatsmart och kan transportera många människor på den begränsade yta som finns i staden. Fler människor i rörelse på gator och torg ger ett levande stadsliv och tryggare och trivsammare gatumiljöer.

Underlätta för gångstrafik i staden

Vi ska fortsätta utveckla fler gågator, sommargångator och breddade trottoarer i hela staden. Staden blir på så vis mer levande och det lokala näringslivet gynnas av ett rikt stadsliv. Det är viktigt att

fortsätta separera fotgängare och cyklister, utveckla gångstråk med hög potential och placera ut fler sittmöbler. Vi vill även göra stadens kajer mer levande och mer attraktiva. Vi vill fortsätta bredda övergångsställen där det idag uppstår trängsel. Staden ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga. Det är en demokratisk rättighet att kunna röra sig fritt i samhället. Parkeringsplatser kan användas för tillfälliga parker och uteserveringar vilket leder till att trottoarerna blir mer framkomliga för barnvagnar och synskadade.

Trafiksäkerheten ska förbättras i Stockholm

Stockholm ska ha en trafikmiljö där det är tryggt och säkert att gå

och cykla. Vi vill fortsätta förbättra trafiksäkerheten genom sänkt hastighet, satsning på fysiska trafiksäkerhetsåtgärder och hastighetskameror för att få bilister att hålla rätt hastighet. Vi vill att staden tar över polisens trafikövervakning för att kunna förbättra hastighetskontrollerna vid till exempel skolor.

Barn har rätt till en trygg och säker trafikmiljö

Alla barn ska känna sig trygga och säkra i trafiken. Trafikmiljöerna i skolornas närhet ska bidra till att resor till och från skolan i högre grad kan ske med gång och cykel.

Trafiksäkerheten ska öka genom bättre gångvägar, fler övergångsställen, bilfria zoner vid låg- och mellanstadieskolor och bättre belysning längs skolvägarna. Samlastning av varor ger färre tunga transporter till skolorna.

Stockholm ska satsa på cykel

Vi håller på att ställa om Stockholm till en ledande cykelstad där det är säkert, tryggt, enkelt, roligt och bekvämt att cykla. För detta krävs en rad ytterligare förbättringar och att resurser prioriteras för cykeltrafiken. Vi ska fortsätta bygga fler och bredare cykelbanor för att ge plats åt nya cyklister,

bland annat en cykelbro mellan Gamla stan och Tegelbacken. Vi vill skapa ett cykelstråk parallellt med Götgatsbacken för att ge mer plats för gående på gågatan. Stockholm ska ha ett sammanhängande nät av cykelvägar över hela staden. Vi vill även samverka med andra kommuner i länet för att skapa ett fungerande regionalt cykelnät.

Underhållet av cykelbanor ska förbättras för att minska antalet olyckor. Fler cykelbanor ska sopsaltas, med maskiner som sopar bort snön och ger ett tryggt underlag som får fler att vintercykla. Cykelbanor ska inte vara enbart för snabb pendlingscykling utan det ska även finnas stråk som inte löper längs våra trafikerade bilvägar, för den som vill njuta av allt det gröna Stockholm erbjuder. När antalet cyklister ökar, ökar också behovet av bättre och säkrare cykelparkeringar. Cykelparkeringar bör i första hand placeras i gatuutrymmet. Vid större knutpunkter vill vi fortsätta bygga cykelgarage. Cykelparkeringar ska alltid planeras vid nya bostäder.

Underlätta för kollektivtrafiken

En attraktiv och kapacitetsstark kollektivtrafik är blodomloppet i staden och en tydlig prioritering

av yngre och kvinnor som ofta åker kollektivt. Bostadsområden, service och arbetsplatser ska vara lätta att nå med kollektivtrafik. Det ska gå snabbt och vara smidigt, såväl till och från centrala Stockholm som på tvären. God framkomlighet för bussar och spårvagnar är viktigt för att kollektivtrafiken ska vara snabb och pålitlig. Det behövs fler bussfiler, bättre trafikövervakning och ökad signalprioritering.

Vi vill underlätta för mer miljövänlig kollektivtrafik med båt på Stockholms vatten. Genom att samplanera denna trafik med övrig kollektivtrafik skapas fler möjligheter att ta sig fram snabbt inom staden.

De senaste åren har flera beslut tagits eller är på väg att tas för att kraftigt bygga ut kollektivtrafiken med flera nya linjer för både tunnelbana och spårvagn. En ny västlig tunnelbanelinje innebär att alla linjer inte behöver passera city. Dessa satsningar är viktiga för att skapa en attraktiv kollektivtrafik när staden växer kraftigt. Dessutom pågår ett arbete med stombusslinjerna i hela Stockholm som ska byggas ut till ett sammanhängande nät. Stockholms stad ska underlätta pågående satsningar för bättre kollektivtrafik.

På kortare sikt vill vi säkerställa att Spårväg syd byggs och på längre sikt anser vi att Spårväg syd borde byggas vidare mot Skarpnäck för att knyta ihop pendeltåg och tunnelbanor i södra Stockholm. När beslut tas om att stänga Bromma flygplats behövs ny tunnelbana till det nya stadsutvecklingsområdet. Vi vill även göra om hela stombuss 4 till en spårvägslinje för att öka attraktiviteten och kapaciteten. Fler stombusslinjer kan i framtiden göras om till spårvagn.

Minskad biltrafik och hållbara transporter

Vi blir allt fler i Stockholm och det ställer ökade krav på hållbart resande. Förutom en kraftfull teknikutveckling av fordon och bränslen behöver biltrafiken minska. Staden ska skapa en infrastruktur byggd för elfordon och förnyelsebara drivmedel för en snabb omställning till en fossiloberoende fordonsflotta. Vi vill också införa miljözoner för att förbättra luften i Stockholm genom att bilar som

inte klarar utsläppskraven för zonerna inte får köra där. Lösningen på trängsel och trafikproblem är en kraftig utbyggnad av cykel och kollektivtrafik, inte fler motorvägar. När fler reser kollektivt bidrar det till lägre miljö- och klimatpåverkan. Motorvägar leder till ökad biltrafik, sämre miljö och mer trängsel.

Trängselskatten förbättrar framkomligheten och minskar köerna. Vi vill att denna skatt ska blir regional istället för statlig, som den är idag. På så sätt flyttar vi beslutsmakten från riksdagen till stockholmarna. Avgifterna ska ligga på en nivå som säkrar framkomligheten och avgifter ska kunna tas ut på fler platser. Varor ska i högre grad komma till regionen med båt och järnväg, samt i större utsträckning distribueras med elfordon och lastcykel. Med samlastning och tysta nattleveranser med elfordon kan antalet varutransporter minska och spridas över dygnet, så att framkomligheten förbättras. Utvecklingen av självkörande fordon

☺☺ Förutom en kraftfull teknikutveckling av fordon och bränslen behöver biltrafiken minska. ☺☺

går framåt och kan snart komma att bli en del av trafikmiljön. Vi vill därför att staden redan nu ska se över effekterna av och behoven av anpassningar för självkörande fordon för att ha beredskap för en sådan utveckling. Vi vill också se över möjligheterna att införa nya IT-lösningar som främjar information, miljö och framkomlighet i gaturummet.

En parkeringspolitik för effektivare användning av gatuutrymmet

Gatuparkering tar upp stora ytor som på flera ställen kan användas till busskörfält, cykelbanor, nyttotrafik eller uteserveringar. Parkeringsavgifter har utökats till fler delar av staden och ökat framkomligheten. Därför vill vi att hela Stockholm på sikt ska ha avgifter för gatuparkering. Staden ska skapa fler säkra cykelparkeringar och underlätta för bilpooler och bildelning. Vi anser att staten bör ge kommuner möjlighet att reservera gatuparkering för bilpoolsbilar och elbilar på ladd-

gator. Nya bostadshus ska byggas med fler cykelparkeringar och byggbolagen ska uppmuntras att planera för bilpooler. I nyproduktion av bostäder ska parkeringstallet sättas lågt men tillräckligt för att klara parkeringsbehovet inom fastigheten. Boendeparkering ska därför inte ges för nyproduktion. Parkeringsgarage behöver användas mer effektivt för att minska gatuparkeringen. Infartsparkeringar behöver skapas i regional samverkan.

Jämställd snöröjning

Snöröjningen i hela staden ska förbättras. Utryckningsfordon ska alltid kunna ta sig fram och framkomligheten måste även förbättras för gångtrafikanter, bland annat för att förhindra att människor ramlar och slår sig. Kvinnor går och åker mer kollektivtrafik än män, därför vill vi fortsätta utveckla metoder för jämställd snöröjning, som innebär förbättrad snöröjning av gångbanor, busshållplatser och gator med busstrafik.

3.

ETT STOCKHOLM FÖR ALLA

En stad för alla oavsett bakgrund

Stockholm ska vara en levande och socialt hållbar stad, där alla är delaktiga i samhällsutvecklingen utifrån sina egna förutsättningar. Alla människors lika värde, rättigheter och skyldigheter är utgångspunkten i Miljöpartiets politik. Stockholm ska fortsätta vara en stad som ligger i framkant med arbetet för mänskliga rättigheter. Kön, etnisk bakgrund, könsöverskridande identitet och uttryck, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder ska aldrig vara hinder för att någon ska kunna utvecklas och leva det liv som den önskar.

Vi arbetar för att papperslösas situation ska förbättras i Stockholm. Mångfalden av individer är det som utvecklar och berikar vår stad. Därför måste arbe-

tet för lika rättigheter och mot diskriminering prioriteras inom stadens alla områden. Barnkonventionen blir snart svensk lag och arbetet med att stärka barns rättigheter behöver fortsätta i Stockholms stad.

Staden ska synliggöra och motarbeta all form av strukturell diskriminering, rasism och hatbrott. Till exempel vill vi att staden stöttar Stockholms antidiskrimineringsbyråer för att skapa ett bättre rättskydd för de som utsätts för diskriminering.

Arbetet för att stärka de nationella minoriteterna i Stockholm ska fortsätta. Vi ska se till att deras rättigheter uppfylls av staden. Det handlar till exempel om rätt till modersmålsundervisning och tillgång till äldreomsorg på respektive minoritetsspråk. Vi vill också verka för att fler föreningar söker

kulturstöd för att förmedla de nationella minoriteternas kultur.

En stad som präglas av jämställdhet och mångfald

Jämställdhet är i grunden en mänsklig rättighet och tas upp som mål 5 i Agenda 2030. Jämställdhet är viktigt för en god samhällsutveckling. Strävan efter en jämställd stad ska därför genomsyra all verksamhet, i allt från lönesättning till snöröjning. Detta arbete ska starta redan i förskola och skola genom exempelvis genuspedagoger. Stadens budget ska regelbundet analyseras ur ett

jämställdhetsperspektiv för att utifrån den, kunna se vad som fått genomslag och vad som behöver förbättras i stadens arbete.

Stockholms stad är en av Sveriges största arbetsgivare och ska vara en god förebild. Målet ska vara att erbjuda en god arbetsmiljö och arbetsplatser fria från diskriminering. Att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsplaner är en viktig del av jämställdhetsarbetet. Detta gäller såväl rekryteringar som löner. Stadens chefer ska spegla befolkningen i Stockholm och därför behövs ett arbete för att få fler med olika bakgrund att vilja söka sig till chefspositioner.

Staden ska aktivt arbeta för att bryta upp den könssegregerade arbetsmarknaden och verka för att strukturella löneskillnader mellan kvinnor och män försvinner. Som ett led i detta ska lönekartläggningar genomföras kontinuerligt och en riktad lönesatsning ska göras på de yrkesgrupper inom stadens verksamhet som har lägst löner.

Även arbetsvillkoren måste förbättras för att dessa yrkesgrupper ska få en hållbar situation. Ofta är det kvinnor som har de tyngsta jobben och som riskerar att slita ut sig. Många tvingas därför att jobba deltid med sänkt inkomst som resultat. Möjligheten att arbeta heltid ska vara norm, medan deltid ska erbjudas dem som önskar. Det ska vara möjligt att försörja sig på sin lön och få en pension som går att leva på när man lämnar arbetslivet.

Vi vill förbättra stadens arbete för att personer med funktionsnedsättning ska ha lättare att komma in på arbetsmarknaden, bland annat genom att fler personer med funktionsnedsättning ska erbjudas anställning i staden.

Arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, är viktigt i arbetet för att öka jämställdheten. Arbetet ska fokusera på att förebygga, men också säkerställa att de som utsätts för våldet får den hjälp de behöver.

En hbtq-vänlig stad

Människor ska accepteras för vilka de är och inte begränsas av andras fördomar och normer. Arbetet med att höja den generella hbtq-kompetensen inom Stockholms stads verksamheter ska utökas, inte minst i skolan som ska vara en trygg plats för alla elever. Vi har tidigare arbetat för att staden ska ta fram en egen diplomutbildning inom hbtq, den är nu på plats och nu vill vi se till att alla stadens verksamheter får tillgång till den.

Att ha tillgång till en frizon där en kan känna sig trygg och slippa att bli ifrågasatt på grund av sin sexuella läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck är oerhört viktigt. Staden ska därför erbjuda mötesplatser för hbtq-personer i alla åldrar. Stockholms

stad ska ta ett särskilt ansvar och avsätta medel för att möjliggöra aktiviteter specifikt riktade till transungdomar. Vi ser positivt på utvecklingen med flera olika pridefiranden runt om i staden, likväl som vi är stolta över att vara en mötesplats för hbtq-personer från hela Sverige under prideveckan.

Staden ska verka för att föreningslivet arbetar med normer så att alla känner sig trygga och delaktiga i stadens föreningsliv. Staden ska också i planerandet av till exempel idrottslokaler se till att det finns särskilda omklädningsrum för de som vill klä om enskilt.

En stad för alla oavsett funktionsförmåga

Alla människor i Stockholm ska ha möjlighet att delta aktivt i samhällslivet. Ingen människa ska särbehandlas eller stängas ute från delaktighet på grund av dess funktionsförmåga. Dagens särlösningar som innebär att funktionshindrade åtskiljs genom särpräglade lösningar ska motverkas och reformeras.

Det är viktigt att kommunala insatser tar hänsyn till individens önskemål, behov och förutsättningar. Därför ska Stockholms

stad vara en ledande kraft i att personer med funktionshinder ska få tillgång till moderna hjälpmedel som gör att de kan leva självständigt. Vi vill som komplement till detta att ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser som individen själv kan utforma och styra över så att man kan delta i samhällslivet på lika villkor.

En bostad är en grundläggande del i ett fritt och aktivt liv. Staden har tagit steg framåt för att öka byggtakten av särskilda bostäder, men mer behöver göras. Vi vill också att fler ska kunna välja att bo i en egen lägenhet som anpassas efter den enskildes behov. Stadens insatser för personer med funktionsnedsättning ska präglas av ett tydligt brukarperspektiv där den enskilde individen har insyn och inflytande över de beslut som berör den.

En stad med lokal demokrati och medborgarinflytande

Beslut ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt. En deltagande demokrati kräver lättillgänglig information, en levande politisk debatt och möjlighet för medborgare att lyssna på sammanträden och lämna egna förslag till politiska församlingar. Stadsdelarna stärks av det lokala

engagemanget från medborgare, föreningar, lokala politiker och näringsliv. Stadsdelarna ska återfå det politiska ansvaret för närmiljön och beslut ska fattas i öppna processer. Medborgardialog och lokala rådslag ska användas oftare. Medborgarkontor ska finnas i varje stadsdel och erbjuda god service till stadens invånare och konsumentvägledningen ska vara lättillgänglig.

Barn och unga ska vara med och utforma samhället och få ett större inflytande. Politiska beslut som berör barn ska föregås av en barnkonsekvensanalys. Barns och ungas åsikter och perspektiv ska tas till vara. Stadens verksamheter ska ha verktyg för att på ett regelbundet sätt inhämta barns och ungas åsikter.

Det ideella föreningslivet har stor betydelse för demokratins utveckling. Stöd och bidrag från staden är viktigt för föreningslivet. Idag finns det olika föreningsbidrag som kan sökas genom staden. Staden ska säkerställa att stöd och bidrag fördelas på ett så demokratiskt och jämställt sätt som möjligt. Bidrag ska gå till föreningar som verkar för jämställdhet och står för demokrati, mångfald och alla människors lika värde. Staden ska inte ge bidrag till föreningar som inte tar tydligt avstånd från våldsbejakande extremism.

En stad där man känner sig trygg

Stockholm ska vara en trygg stad att bo och vara i. Vi vill att staden arbetar med förebyggande insatser mot våld och förtryck för att skapa ett tryggare Stockholm. Det förebyggande och uppsökande arbetet från socialtjänst, skola och andra aktörer ska därför utvecklas och stärkas.

Olika delar av staden behöver samverka mer med varandra och arbeta gemensamt med trygghetsskapande åtgärder. Det är inte minst viktigt att skolan och socialtjänsten samverkar i det förebyggande arbetet med barn och unga som befinner sig i social problematik eller i riskzonen för kriminalitet.

Ett starkt civilsamhälle är en förutsättning för ett tryggt samhälle. Runt om i staden ser vi också att det tas lokala initiativ av civilsamhället för att skapa mer trygghet och för att förebygga våld och sociala problem. Det är viktigt att staden stöttar dessa lokala initiativ och samverkar med det lokala civilsamhället i det trygghetsskapande arbetet.

Genom att i grunden planera stadsmiljön med ett trygghets-

perspektiv i åtanke kan också den upplevda tryggheten öka i staden. Vi vill att staden ska vara levande i hela Stockholm. Det ska finnas ett brett utbud av service, kultur, butiker, caféer och restauranger. På så sätt skapas mer aktivitet och rörelse i Stockholm under större del av dygnet. Vi vill utveckla samverkan med lokala handlare, fastighetsägare och andra aktörer för att identifiera och åtgärda faktorer som bidrar till otrygghet. Vi behöver se till att fler vuxna rör sig i områden som upplevs otrygga. Vi vill öka antalet fältarbetare och område-svärdar som bidrar till att skapa en tryggare miljö för alla.

Det behövs fler poliser i Stockholm och vi arbetar därför aktivt gentemot stat och regering för att det ska bli så. Det är också viktigt att staden utökar sin samverkan med polisen för att arbeta tillsammans i det trygghetsskapande arbetet. Den som har begått brott ska avtjäna sitt straff. För att minska återfall i brottslighet efter avtjänat straff är en viktig faktor att samhället stöttar individen i att lämna den kriminella banan och skapa sig en meningsfull tillvaro för att starta ett nytt liv. Staden ska tillsammans med kriminalvården och civilsamhället samverka för att åstadkomma detta.

4.

ETT STOCKHOLM SOM ÄR SOCIALT HÅLLBART

Barn och unga ska ha goda uppväxt- och levnadsvillkor

Utsatta barn och unga ska få stöd och skydd så tidigt som möjligt. Socialtjänst, förskola och skola ska samverka och stötta och hjälpa barn och unga som mår dåligt eller far illa. Därför vill vi att fler Community centers där förebyggande och stödjande verksamheter samlas etableras i staden. Gärna i samarbete med ideella krafter i civilsamhället.

Elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen ska få särskilt stöd. Bland annat genom att socialarbetare ska finnas på plats i skolorna för att ge stöd till barn i behov. Insatserna för att barn och unga som är placerade i familjehem eller HVB (hem för vård och boende) ska klara skolan ska stärkas.

Allt fler unga mår dåligt. Det är en oroande utveckling och för att motverka detta vill vi att skolans elevhälsoteam ska ha kompetens och kunna se tidiga varningssignaler för psykisk ohälsa så att rätt stöd och hjälp kan sättas in i god tid.

Även om färre barn lever i fattigdom idag än tidigare ser vi att det finns mycket kvar att göra. Behoven hos barn som växer upp i familjer med en svår ekonomisk situation ska synliggöras. Det kan gälla barn som växer upp i familjer som får ekonomiskt bistånd. Skolan ska vara avgiftsfri och staden ska erbjuda ett rikt utbud av kostnadsfria fritids- och kulturaktiviteter för barn, särskilt under loven.

Alla barn har rätt att göra sin röst hörd. Socialtjänsten ska alltid utreda vilka konsekvenser ett beslut

●● Miljöpartiet vill att socialtjänstens medarbetare ska kunna ägna sig åt kärnuppdraget – att möta människor i utsatthet och utifrån sin professionella expertis och individens erfarenheter medverka till en långsiktig förändring. ●●

kan få för de barn som berörs, och barns erfarenheter och kunskaper ska tas till vara på när socialtjänstens insatser planeras och följs upp.

En modern och hållbar socialtjänst

En modern och kunskapsbaserad socialtjänst bidrar till att skapa jämlika och jämställda levnadsvillkor för alla stockholmare oavsett var i staden de bor. Socialsekreterare och biståndshandläggare ska ha rätt förutsättningar för att utföra sitt arbete. Genom tydliga satsningar för att förbättra arbetssituationen inom socialtjänsten och kraftigt ökade resurser för barn- och ungdomsvården har vi börjat vända utvecklingen. Nu vill vi ta det arbetet vidare.

Det sociala arbetet behöver bättre möta vår tids sociala problem. Miljöpartiet vill att socialtjänstens medarbetare ska kunna ägna sig åt kärnuppdraget – att möta människor i utsatthet och utifrån sin

professionella expertis och individens erfarenheter medverka till en långsiktig förändring. Därför behöver administrationen och dokumentationen minska, ledarskapet stärkas och utbudet av insatser öka.

Arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är utbredda och allvarliga samhällsproblem. Bakomliggande strukturer och destruktiva maskulinitetsnormer behöver förändras för att våldet ska upphöra. Vi vill därför att det förbyggande arbetet ska starta redan i förskolan och även finnas inom föreningslivet och idrotten.

Stockholmarna som utsätts för våld ska veta vart de kan vända sig för att få hjälp och socialtjänsten ska se till att våldsutsatta får det stöd

och skydd som de behöver. Ingen ska tvingas leva kvar i en våldsam relation.

Vi vill att våldsutsatta personer som bott på skyddat boende ska ha en ordnad boendesituation när placeringen upphör. Antalet genomgångsbostäder och försöklägenheter, som är ett steg mot en varaktig bostad, ska därför öka. Stadens förtursverksamhet ska också utvecklas så att den kan komma fler till del, liksom stadens samverkan om trygga boendeplatser med andra kommuner så att de våldsutsatta personer som behöver det kan få ett tryggt boende i en annan del av landet.

Den som utövar våld ska lagföras. Och för att våldet på sikt ska upphöra vill vi satsa på att utveckla metoder för att motivera våldsutövare till att ändra sitt beteende och sluta utöva våld.

I en hederskontext utövas våld och förtryck kollektivt av släkt

och omgivning. De stockholmare, framför allt flickor och kvinnor men även pojkar och män, som lever under ständig kontroll såväl i hemmet som i skolan och på fritiden ska få makt över sina egna liv. Stadens verksamheter ska stå på de utsattas sida och särskilt skydda de som riskerar att utsättas för könsstympning, giftas bort och i värsta fall hotas till livet.

Vi vill att staden ska stärka sin samverkan med civilsamhället och andra aktörer runt de som flytt från en hederskontext och tvingats bryta med sin släkt. De ska få särskilt stöd för att klara av att påbörja ett nytt liv.

Arbete mot prostitution och människohandel

Under senare år har utsattheten för prostitution och människohandel ändrat karaktär och bytt arenor. Prostitution och människohandel har flyttat från gatan till nätet och nya grupper hamnar i utsatthet, till

exempel ensamkommande barn och unga män. Vi vill stärka och utveckla det uppsökande arbetet i nära samarbete med polis och civilsamhälle, erbjuda skydd och stöd för de som utsätts samt arbeta för att de ska hitta en väg ut ur sin situation. Staden ska också arbeta för att sexköpare ska ändra sitt beteende och sluta köpa sex.

Alla har rätt till en bostad

Rätten till en bostad är en grundläggande mänsklig rättighet. Vi vill skapa ett Stockholm med en

hållbar bostadssituation för alla med särskilt fokus på resurssvaga stockholmare. Vi vill ställa krav på nyproduktion med rimliga hyror samt ett effektivt system för förmedling av bostäder. När det byggs nytt vill vi att fler bostäder för sociala ändamål skapas.

Ingen ska behöva vara hemlös i Stockholm. En fast bostad är en förutsättning för att leva ett självständigt liv. Därför vill vi bland annat att arbetet mot hemlöshet enligt Bostad först ska utökas. Det är en modell där hemlösa personer med social problematik får en bostad

kombinerat med anpassat stöd för att klara av att bo på egen hand.

Det bästa sättet att motverka hemlöshet är att förebygga att den uppstår. Därför ska det vara lätt att få råd och stöd kring ekonomi och boende och socialtjänsten ska samverka med bostadsbolag för att förebygga vräkningar. Vi vill satsa på verksamheter så som Bo-skolan för att förebygga vräkningar på grund av störningar.

Alla barn i Stockholm ska kunna växa upp i ett tryggt boende. Därför vill vi utveckla stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden och se till att dessa familjer får en trygg bostadssituation. Barnfamiljer ska inte vräkas och staden ska med förebyggande insatser undvika att det sker.

Missbruk och beroende

Vi vill stärka och vidareutveckla metoder för att i tidigt skede upptäcka personer, särskilt barn och unga, i riskzonen så att de kan få rätt stöd och hjälp. Socialtjänsten ska tillhandahålla såväl insatser i ett akut skede som anpassat långsiktigt stöd. Det är också viktigt att tillgodose behoven hos anhöriga, i synnerhet barn, till personer med beroendeproblematik.

Ett första steg mot återhämtning är en meningsfull tillvaro. Vi vill modernisera och utveckla arbetet med rehabilitering för att bättre möta individens behov. Staden ska, i samarbete med idéburen sektor och brukarorganisationer, skapa fler lågröskelsaktiviteter och mötesplatser i syfte att bryta isolering och främja psykisk och fysisk hälsa för dessa personer. Vi vill också utveckla arbetet med så kallat Peer support där individen får stöd av andra som befunnit sig i en liknande situation.

Samarbetet med landstingets beroendevård ska vidareutvecklas så att personer som skrivs ut från slutenvård kommer vidare till stödinsatser.

Utveckla arbetet för utsatta EU-medborgare

Vi vill att staden stärker sitt arbete för utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Stockholm. Att de ska få akut nödhjälp och sovplats, särskilt under kalla vinternätter, är för oss en självklarhet. Utöver det vill vi att staden tillhandahåller jobbrådgivning och möjlighet att delta i dagverksamhet i syfte att förbättra gruppens livssituation på längre sikt.

5.

ETT STOCKHOLM MED EN SKOLA FÖR ALLA ELEVER

Kunskapsutveckling med eleven i fokus

Stockholms skolor och förskolor ska vara en plats för nyfikenhet och kunskapsutveckling där barn och unga växer som människor. Det ska finnas en röd tråd från förskolan till gymnasiet där elevens behov står i centrum.

Alla elever har olika förutsättningar och lär sig på olika sätt. Undervisningen ska utgå från den enskildes behov. Vi vill ha fler specialpedagoger i skolan så att de elever som har behov av särskilt stöd får det. Skolan ska ha tydliga kunskapskrav så att elever och föräldrar vet vad man

behöver kunna för att nå målen. Alla elever ska under grundskolan uppnå de kunskaper som krävs för att klara fortsatta studier. Skolbiblioteken spelar en viktig roll i elevernas läsutveckling och lärande, därför vill vi att andelen fackutbildade skolbibliotekarier ska öka.

Det finns stora skillnader i kunskapsresultat mellan skolor. Arbetet med att skapa mer likvärdighet ska intensifieras och insatser och resurser ska fördelas dit de behövs som mest. Vi vill skapa en premie för de lärare som arbetar på de skolor som har störst utmaningar. Stockholm stads skolor ska vara fria från alla typer av avgifter.

En skola med goda arbetsförhållanden

Skolans personal är stadens främsta resurs då mötet mellan elev och lärare är avgörande för en god kunskapsutveckling. Vi vill avlasta lärarna i deras administrativa arbete så att de kan fokusera mer på det pedagogiska uppdraget. Lärarna ska ha stor frihet i det dagliga arbetet. Det behövs fler lärare till stadens skolor framöver, därför behöver skolan bli en mer attraktiv arbetsplats där nyckeln handlar om att skapa goda arbetsförhållanden. Det ska vara utvecklande och stimulerande att arbeta i Stockholms skolor.

Elevernas hälsa och välmående i fokus

Alla barn och elever ska få hjälp om de mår dåligt. Det är oroande att allt fler unga flickor drabbas av psykisk ohälsa. Alla skolor ska ha en närvarande elevhälsa. Skolsköterska och kurator ska vara lätta att komma i kontakt med.

Skolan ska präglas av ett demokratiskt förhållningssätt, såväl elever som personal ska vara delaktiga i planeringen av skolans arbete. När barnkonventionen blir svensk lag ska alla stadens skolor arbeta utifrån den. Alla skolor ska arbeta mot alla former av mobb-

ning, diskriminering och rasism. Ett normkritiskt förhållningssätt ska prägla skolan och arbetet med att öka medvetande kring hbtq-frågor ska därför fortsätta så att alla skolor har god kompetens i dessa frågor. Alla stadens skolor ska genomgå stadens hbtq-diplomutbildning.

Innemiljön i skolan ska vara fri från skadliga kemikalier och inomhusluften ska vara bra. Skolgårdarna ska ge goda möjligheter till stimulerande utevistelse, motion och återhämtning. Skolmältiden ska vara klimatsmart, god och ekologisk.

Utveckla modersmålsundervisningen

Alla har rätt till sitt eget språk. Modersmålsundervisning leder till att elever får högre kunskapsresultat även i andra ämnen. Stadens arbete med modersmålsundervisning och flerspråkig undervisning ska utvecklas. Nyanlända elever ska placeras på skolor i hela staden och få tillräckligt stöd för att snabbt kunna komma in i undervisningen.

En skola och förskola för hållbar utveckling

Många barn växer upp utan en relation till naturen. Antalet na-

Foto: Claudio Bresciani / TT

turskolor i Stockholm stad behöver öka så att alla elever får ta del av dem. Stockholms skolor ska ligga i framkant när det gäller lärande för hållbar utveckling. Fler skolor och förskolor ska certifiera sig som "skola för hållbar utveckling". Vi lever i en global värld och stadens skolor ska därför arbeta med såväl FNs mänskliga rättigheter som de globala utvecklingsmålen i Agenda 2030. Alla förskolor och skolor ska servera en näringsrik kost med en hög andel ekologisk och vegetarisk mat.

Alla barn och elever har rätt till en kreativ utemiljö med en förskole- eller skolgård som fungerar som pedagogiskt rum och samtidigt

bjuder in till lek och rörelse. En utgångspunkt för nya förskolegårdar ska vara minst 20 kvadratmeter yta per barn. Möjligheter till odling ska finnas. Mer varierande och gröna skolgårdar ska skapas genom användandet av lekvärdesfaktor, en metod för att skapa bästa möjliga skolgårdsmiljö utifrån givna förutsättningar.

En skola med kultur och fritid i fokus

Kulturupplevelser och eget skapande är en viktig del av skolans och förskolans verksamhet. Genom samverkan med det fria kulturlivet ska eleverna få möjlighet till eget

●● Arbetet med att skapa mer likvärdighet ska intensifieras och insatser och resurser ska fördelas dit de behövs som mest. ●●

skapande tillsammans med professionella kulturarbetare. Skolorna ska fördjupa sitt samarbete med kulturskolan och utveckla verksamheten med kulturombud. Genom att öppna upp fler skollokaler utanför skolans verksamhetstid vill vi skapa "en skola mitt i byn" där allt från kulturföreningar till läxhjälpsgupper enkelt kan få tillgång till en lokal.

Fritidshemmen är en viktig del av stadens verksamhet och samverkan med skolan behöver utvecklas. Det behöver anställas fler fritidspedagoger och de behöver ha samma möjligheter till kompetensutveckling som andra pedagoger i skolan.

En förskola som lägger grunden för lärandet

Förskolan ska vara en trygg, utvecklande och stimulerande miljö för barnen. Den pedagogiska kva-

liteten ska vara hög och likvärdig i hela staden så att alla barn oavsett var de bor får samma grund att stå på. Vi vill starta fler introduktionsförskolor i de stadsdelar där det finns behov. På alla förskolor ska det finnas utbildade förskolelärare och en hög andel personal per barn. Det råder stor brist på förskolelärare, staden ska därför arbeta för fler utbildningsplatser för förskolelärare på högskolor i Stockholmsregionen och skapa en mer attraktiv praktik för blivande förskolelärare på stadens förskolor. Alla förskolor i Stockholm ska arbeta aktivt med genuspedagogik.

I förskolan möts barn från många olika kulturer. Förskolan ska därför ha ett interkulturellt förhållningsätt som tillvaratar barns olika bakgrund. Modersmålsstödet är en viktig del av förskolans arbete.

Barn är särskilt känsliga för gifter i deras omgivning. För oss är det därför självklart att förskolan ska vara en giftfri miljö. Vi har sett till så att alla stadens förskolor har påbörjat arbetet med att uppnå en giftfri miljö. Vårt mål är att alla Stockholms stads förskolor och skolor ska vara helt fria från farliga kemikalier. För att uppnå detta ska stadens arbete med giftfria skolor och förskolor fortsätta.

Stockholms öppna förskolor och parklekar bidrar till att stärka nätverk och att föra människor samman. I dessa verksamheter nås även föräldrar och barn som sällan kommer i kontakt med stadens verksamheter i andra sammanhang. Vi vill utveckla parklekarna i staden, till exempel med olika teman och inriktningar.

En gymnasieskola som öppnar upp för framtiden

Det är viktigt att eleverna redan under gymnasietiden på olika sätt får kontakt med vuxen- och arbetslivet. Stockholm stads gymnasieskolor ska samverka mer med det omgivande samhället så som myndigheter, näringsliv, högskola och det civila samhället för att skapa fler möjligheter för eleverna att göra studiebesök, praktisera och inspireras genom föreläsningar. Vi vill också se fler projekt inom lärande för hållbar utveckling där elever arbetar med att lösa problem som finns i staden i samverkan med stadens förvaltningar. Alltför många elever hoppar av gymnasiet i förtid. Stadens skolor ska bli bättre på att förebygga avhopp genom särskilt stöd och fler studie- och yrkesvägledare.

6.

ETT STOCKHOLM MED KULTURELL MÅNGFALD

Kulturen får staden att leva

Kulturen sätter staden i rörelse, får stadsdelar att leva upp och människor att mötas och tänka nytt och är inte minst ett viktigt inslag i stadens skolor. Från våra första sagostunder och lekar som barn och genom hela livet, är vi som kulturella varelser med och skapar och tar del av kultur i alla dess skepnader och former. Kulturen har både ett egenvärde och en stor betydelse för det demokratiska samhällets öppenhet, utveckling och sammanhållning. Miljöpartiet vill därför att kulturens viktiga roll ska avspeglas i stadens politiska prioriteringar och ges möjlighet att växa på sina egna villkor.

Stockholm har som huvudstad och som en av Europas mest attraktiva städer ett särskilt ansvar att

erbjuda ett brett och omfångsrikt kulturutbud. Kulturlivet ska ge utrymme åt och spegla en mångfald av uttryck, konstarter och inte minst konstnärer. Det ska både involvera och engagera stadens invånare och besökare oavsett kön, ålder, bakgrund eller ekonomi. Stöd och lokaler ska fördelas jämnt och jämställt mellan olika konstformer och uttryck.

En stad där det fria kulturlivet frodas

Vi vill skapa förutsättningar för det fria kulturlivet att växa i hela staden och skapa kreativa plattformar för samarbeten inom kultursektorn. För att säkerställa långsiktighet, arbetsro och trygghet för kulturutövarna, samt även inrymma flexibilitet och utveckling, vill vi att kulturstödet ska

inbegripa kulturverksamheter i bred bemärkelse. Stödet har också en viktig roll att möjliggöra kultur- och konstformer som annars inte skulle kunna bära sina egna kostnader. Stödet ska kunna användas för upprätthållande av scener, repetitions- och träningslokaler, utrustning och liknande, samt till initiering av nya kulturprojekt.

En av förutsättningarna för att kulturen ska kunna utövas, är tillgången till lokaler och att hyrorna för dessa är rimliga och överskådliga över tid. Miljöpartiet vill därför att fler lokaler tillgängliggörs och att det in-

förs så kallad ändamålshyra för kulturverksamhet, som innebär att kulturell verksamhet inte ska betala mer än självkostnaderna för de lokaler de hyr.

Alla kulturinstitutioner, platser, lokaler och bibliotek ska i så stor utsträckning som möjligt göras tillgängliga, så att alla oavsett funktionsförmåga kan delta.

En stad där alla barn har rätt till kultur

För Miljöpartiet är det viktigt att stadens invånare så tidigt som möjligt får tillgång till ett brett och omfattande kulturutbud.

Alla barn ska ha tillgång till både kultur- och musikskolor, bibliotek, kollo och fritidsgårdar där kultur av olika slag kan utövas. Barnkonventionen innebär att varje barn har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet, men också att vara med och påverka det. Vi vill därför fortsätta att utveckla kulturskolan och skapa fler utrymmen där barn och unga får delta i kulturlivet på sina egna villkor. Vi vill öka bidragen till ungas initiativ för kulturella projekt och ge fritidsgårdarna större möjlighet att själva utveckla sin verksamhet.

En stad där alla har nära till biblioteket

Biblioteken är både en samlingspunkt och en källa till kunskap och dialog i varje samhälle. Därför är det viktigt att biblioteken ges förutsättningar att bedriva kvalitativ verksamhet och utvecklas genom exempelvis integrering med kulturhus, skolor och arbetsplatser. Som invånare i Stockholm ska du alltid ha nära till ett bibliotek. Miljöpartiet vill stärka kvaliteten ytterligare genom en satsning för att få fler utbildade bibliotekarier både på folkbiblioteken och på skolbiblioteken.

En stad där kulturen finns nära dig

Miljöpartiet vill ha ett levande kulturliv med närhet till mötesplatser för kultur över hela staden. Fler invånare ska ges möjlighet att uppleva och delta i kultur på sina egna villkor. Varje stadsdel ska ha en egen kulturinstitution som gör stadsdelen unik och de boende stolta över sitt närområde. Staden ska därför stödja lokala initiativ och lokala teatrar, biografer, kulturhus och konsthallar. Vi vill öppna fler hemgårdar och samlingslokaler i stadsdelarna. Vi vill även att Kulturhuset Stadsteatern ska få stöd för att spela sina uppsättningar i flera stadsdelar och att de också ges ett särskilt uppdrag att rikta sig till människor med särskilda behov. Vidare vill vi att Stadsmuseet, Medeltidsmuseum och Stockholms Stadsarkiv ges större möjligheter ett kreativt samarbete med andra kommunala verksamheter, näringslivet och civilsamhället.

En stad med unika kulturmiljöer

Stockholm har unika kvaliteter, som en historisk huvudstad

belägen i ett skärgårdslandskap, med fantastiska kulturmiljöer och arkitektur från olika epoker. I en stad som ständigt växer och förändras är det viktigt att unika kulturmiljöer i så stor utsträckning som möjligt tillvaratas, bevaras och om möjligt tillgängliggörs för stockholmarna. Våra historiska miljöer och byggnader kan utgöra värdekärnor i områden som utvecklas. Rivningar av äldre byggnader bör undvikas både av miljömässiga och kulturhistoriska skäl. I stället bör befintliga byggnader utvecklas. Vi vill även utveckla nya former av urbana kombinerade natur- och kulturområden, där kreativt skapande ger stora mervärden för alla. Nya reservat som inrättas kan med fördel vara kulturreservat, det vill säga områden med både höga kultur- och naturvärden, för att värna och visa på områdenas starka kulturvärden och för att återanvända historiska skötselplaner av områden. Vi vill också att det ska finnas fler informationsskyltar runt om i Stockholm på historiska platser och kulturhistoriskt intressanta byggnader.

7.

ETT STOCKHOLM DÄR DET KÄNNES TRYGGT ATT ÅLDRAS

En stad med äldre i fokus

Stockholm ska vara en stad för alla åldrar. Idag lever många ett aktivt liv allt längre upp i åldrarna. Vi vill att äldre stockholmare ska ha en fortsatt hög livskvalitet även vid ålderns höst.

Stadens verksamheter ska ständigt ha med sig ett äldreperspektiv och staden ska planeras och anpassas för äldre. Till exempel behövs fler sittplatser i stadsmiljön och ett aktivt arbete för att minska antalet fallskador hos äldre. Det ska vara lätt för äldre att vistas ute i stad och natur och lätt att få tillgång till olika typer av service.

Det är viktigt att staden stöttar föreningsliv som engagerar äldre, inte minst pensionärsorganisationer. Samtidigt vill vi också se

fler projekt och verksamheter som syftar till att skapa möten över generationsgränserna.

En stad med aktiva äldre

Många äldre känner sig ensamma och har ett ökat behov av aktiviteter och gemenskap. Det är därför viktigt att det finns dagverksamheter och aktivitetscenter för äldre över hela staden som lätt kan nås med kollektivtrafik. Det ska erbjudas möjligheter till hälsosam mat, motion och kulturupplevelser. Det ska också finnas möjligheter till socialt utbyte, gärna i möten med yngre stockholmare. Staden ska underlätta möjligheterna till fysisk aktivitet för äldre genom exempelvis äldreanpassade utegym, utlåning av trehjuliga cyklar och andra aktiviteter.

En bra äldreomsorg för Stockholmarna

Stadens äldreomsorg består av hemtjänst och äldreboenden och den ska vara trygg, likvärdig och jämställd. Livskvalitet och äldres delaktighet ska vara i fokus. Genom äldreomsorgen ska vi skapa möjlighet för äldre till en glädjefull vardag med möjlighet till festliga inslag.

En hållbar äldreomsorg för personal och äldre

Personalens insatser är centrala för en väl fungerade äldreomsorg. Det är viktigt att det finns tillräckligt med personal och att deras

inflytande över sin arbetssituation förbättras. Staden behöver ständigt arbeta för att fler undersköterskor utbildas och söker sig till äldreomsorgen. Vi vill att fler ungdomar ska få prova på att arbeta inom äldreomsorgen – och att befintlig personal kompetensutvecklas till exempel inom demensvård.

En utbyggd äldreomsorg

Antalet äldre kommer att öka i Stockholm och därför behövs det mer resurser till hemtjänsten och fler äldreboenden behöver byggas, inte minst mellanboenden som äldre kan flytta till utan ett biståndsbeslut. Vi vill också se fler

generationsöverskridande boen-
deformer. När nya äldreboenden
byggs ska de utformas så att det är
lätt för de äldre att vistas utomhus
och delta i sociala aktiviteter. Det
ska vara lätt för anhöriga att kom-
ma på besök och sova över. Vi vill
se fler profilboenden för äldre, det
kan till exempel handla om språk-,
hbtq-, kultur- eller djurprofil.

Äldre ska få påverka sin vardag
och de insatser som äldreomsor-
gen tillhandahåller. Äldre ska få
möjlighet till ett större inflytande
över sin omsorg i vardagen.
Därför är det viktigt att hem-
tjänsten bygger på ramtid som
ger den äldre inflytande över sin
egen vardag. Att äldre har möjlig-
het att välja på en mångfald av
aktörer skapar också det en viktig
valfrihet. Staden ska göra det
enklare för äldre att göra ett val
som blir rätt för dem. Stadens ar-
bete för att underlätta för ideella
aktörer ska utvecklas.

Ökat stöd till anhöriga

Anhöriga tar ofta ett stort an-
svar för att hjälpa och stötta sina
närstående när de inte längre
klarar sig själva. Staden ska
stötta anhöriga som är i behov av
information, handledning eller
avlastning. Avlastning ska erbjü-
das genom hemtjänst och att fler
korttidsplatser skapas på stadens
äldreboenden.

En äldreomsorg med livskvalitet

Inom äldreomsorgen ska möjlighet
till daglig utevistelse garanteras.
Varje stadsdelsförvaltning ska ut-
rustas med till exempel en cykel för
att kunna ta de äldre på cykelturer.
Måltiden som är en av de viktigaste
stunderna på dagen ska serveras
på ett trevligt och aptitligt sätt,
vara god, ekologisk och näringsrik.
Äldre som bor kvar hemma ska
kunna äta på äldreboenden till ett
rimligt pris. Fler mötesplatser med
sociala aktiviteter samt utflykter
med kultur- och naturupplevelser
ska skapas för att motverka ensam-
het. Vi vill skapa fler generationsö-
verskridande aktiviteter där äldre
och unga kan mötas. Staden ska
också underlätta fysisk aktivitet för
äldre för att förebygga ohälsa.

En trygg och säker äldreomsorg

Det ska vara lätt att anmäla miss-
förhållanden och de ska utredas
och åtgärdas snabbt. Ingen äldre
ska behöva fara illa inom äldre-
omsorgen i Stockholm. Genom
bättre samverkan mellan staden
och landstingets sjukvård ska
kvaliteten och patientsäkerhe-
ten förbättras. Äldre med stort
vårdbehov ska garanteras en god
vårdplanering. Övermedicinering
ska motverkas genom kontinuer-
liga genomgångar av läkemedel på
stadens äldreboenden.

8.

ETT STOCKHOLM SOM PLANERAS FÖR HÅLLBARHET

Ett Stockholm som växer

I takt med att Stockholm växer behövs fler bostäder. FNs hållbarhetsmål innebär att städer ska vara inkluderande, trygga, och hållbara. Vi vill att Stockholm ska bli en världsledande stad när det gäller hållbar stadsplanering.

Vi behöver utveckla staden så att en livsstil som kännetecknas av närhet erbjuds alla. Staden ska byggas yteffektivt, blandat, kollektivtrafknära och klimatsmart. Fler bostäder ska byggas som unga, studenter, äldre och människor som flytt har råd att hyra. Samtidigt har stadens goda livsmiljöer – natur, närhet till vatten

och kulturvärden stor betydelse, kvaliteter som ska stärkas och göras tillgängliga. Det ska finnas gott om sociala och kulturella mötesplatser i varje stadsdel.

Ett Stockholm för fler

För att möjliggöra fler bostäder vill vi utveckla hållbara förtätningsstrategier. Vi vill omvandla trafikleder till stadsgator, bygga tätt nära kollektivtrafik och utveckla stadens möte med naturen. Vi vill också minska bullernivåer. Vi vill skapa en stad där varje stadsdel har sin unika karaktär och identitet. Vi vill i första hand att mark som redan tagits i an-

Foto: Åke Sundvall Arkitekter

språk och andra hårdgjorda ytor bebyggs. Då kan vi använda oss av befintlig byggnation mer effektivt, samtidigt som stadens grönsstruktur stärks och utvecklas.

Staden ska innehålla en mångfald av bostäder, allmänna platser och arbetsplatser. Varje stadsdel är unik och bör utvecklas utifrån sina förutsättningar. Vi vill att det byggs hyresrätter i de områden som i dag har en majoritet bostadsrätter och tvärtom. Särskilda boenden såväl som skolor, förskolor, idrott och service ska planeras in tidigt. För att motverka sociala skillnader krävs ett antal åtgärder, bland andra en starkare social och

kulturell infrastruktur. Lokala kulturhus, gallerier, småbutiker, kaféer, lokaler för hantverk, ateljéer, teatrar, biografier och samlingslokaler ska värnas mot den ökande kommersialiseringen och bidra till en kvarterskultur som gör varje stadsdel unik och de boende stolta över sitt närområde.

Stockholm ska ha en långsiktig och hållbar plan för allt bostadsbyggande. Miljöpartiet ser även att Stockholms stad behöver arbeta för en ökad samverkan med de direkt angränsande kommunerna för att tillsammans öka bostadsbyggandet.

En stad som är bra för barnen är bra för alla. Planeringen av gator, offentliga ytor, kvartersstrukturer och service ska utgå ifrån barns behov.

En stad med närhet till grönska

För att utveckla staden kommer även grönytor behöva tas i anspråk. Genom att ta helhetsgrepp där bostadsplaneringen går hand i hand med planering och utveckling av stadsgrönskan, kan goda bostadsmiljöer skapas samtidigt som tillgången till naturmark och parker blir bättre. På vissa platser behöver även naturen förstärkas. Vi vill fortsätta arbetet med Grönare Stockholm som inneburit ökade investeringar och att staden tagit ett större helhetsgrepp gällande parker och grönstruktur. En genomtänkt planering när vi bygger är en förutsättning för att stadens grönstruktur inte försvagas. Det verktyg som finns för att stärka och skapa ekosystemtjänster på olika typer av mark, till exempel i parker och på grönmark,

grönytefaktorn är en viktig del i arbetet för ett hållbart Stockholm.

Bygg för en välkomnande stad

Miljöpartiet kommer att arbeta för att Stockholm fortsätter att vara en välkomnande stad i en orolig omvärld. Därför behöver vi fortsätta att prioritera en hög byggtakt för bostäder - med ett särskilt fokus på resurssvaga hushåll. Vi behöver också hitta effektiva sätt att använda de bostäder som redan finns. Vi vill pressa boendekostnader och fortsätta underlätta förmedling av bostäder. I detta arbete har en stark allmännytta och en bra bostadsförmedling en avgörande roll. Miljöpartiet vill därför att hälften av alla bostäder som byggs ska vara hyresrätter och minst hälften av dessa ska byggas av de allmännyttiga bostadsbolagen. Vi vill bredda bostadsmarknaden genom att möjliggöra för fler bostadsformer som till exempel kooperativ hyresrätt och byggemenskaper.

Vi vill nyttja redan exploaterade områden med dess infrastruktur

☺ Staden ska byggas yteffektivt, blandat, kollektivtrafiknära och klimatsmart. ☺

bättre genom att bland annat utveckla koncept för förtätning i småhusområden.

Genom att förenkla uthyrning av delar i befintliga bostäder kan vi skapa möjligheter till boende som fler har råd att efterfråga.

Skapa boendelösningar för socialt utsatta

Det ska finnas bostäder och boendelösningar som kan möta de särskilda behov som människor i social utsatthet eller familjer med svag anknytning till bostadsmarknaden kan ha. Till exempel genom att erbjuda fler bostäder enligt modellen Bostad Först och genom att utöka antalet lägenheter inom stadens stiftelse för sociala bostäder SHIS. Vi vill att sådana behov beaktas redan i planeringsstadiet när vi bygger ut staden.

En miljövänlig stadsplanering

En miljövänlig stadsplanering utgår ifrån täthet, grönska och

gemenskap. En tät grön stad ger många positiva mervärden. De offentliga rummen ska vara av hög kvalitet för att uppmuntra aktivitet och möten mellan människor.

Stockholm ska ha en stadsplanering som minskar stockholmarnas beroende av bilar. Nya bostadshus ska byggas med låga parkeringstal för de fastighetsägare som erbjuder sina boende andra transportlösningar. Stadens biltrafikleder ska där det är möjligt omvandlas till stadsgator eller grävas ner och däckas över.

Vi kommer fortsätta arbeta för att Bromma flygplats omvandlas till en tät och modern stadsdel. Vi vill att Bromma flygplats läggs ner så snart som möjligt, men senast år 2038. Under mandatperioden behöver därför planeringen för omställningen av området från flygplats till bostadsområde påbörjas.

Miljöpartiet vill att alla byggnadsprojekt ska tillföra staden nya kvaliteter. Det kan handla om både sociala och gröna värden. Stadens krav vid marktilldelning

ska återspegla detta. Ekologiskt relevant kompensation ska alltid göras när vi bygger på grönmark för att värna och stärka biologisk mångfald och spridningssamband som möjliggör för växter och djur att sprida sig mellan stadens grönområden.

Den höga byggtakten ger upphov till miljöbelastningar i både bygg- och driftskede. Staden kan och ska ställa höga miljö- och energikrav med utgångspunkt i livscykelanalyser. För att begränsa klimatpåverkan i byggskedet vill vi att det ska byggas mer i trä och att staden också tar ökat ansvar för hållbara transporter vid byggnation. När husen står

färdiga ska energiförbrukningen vara minimal och delvis självförsörjande. Vi kommer arbeta för att all nyproduktion i staden ger mer egenproducerad el genom till exempel solenergi samt att allmännyttan har passivhusstandard som norm vid nybyggnation.

En klimatanpassad stad

Det är viktigt att den fysiska planeringen och utvecklingen görs med hänsyn till kommande förändringar i klimatet. Miljöpartiet vill att en plan tas fram för hur stadsplaneringen i relation till ökade vattenflöden, såsom till exempel fler skyfall och höjda

vattennivåer till följd av klimatförändringarna ska genomföras på bästa sätt. Vi vill till exempel se fler öppna dagvattenlösningar i stadsmiljön.

Det moderna kollektiva boendet skapar inte bara sociala vinster utan innebär också ett större samnyttjande av gemensamma resurser. Vi vill därför att både kollektivhus, byggemenskaper, kompiskontrakt och kooperativa hyresrätter ska bli vanligare.

Ökad medborgardialog om stadens planering

Det höga tempot i bostadsbygget ställer krav på en transparent, tydlig och lyhörd dialog med stockholmarna. Det måste ges utrymme åt den demokratiska processen. Miljöpartiet verkar för nya metoder för samråd och medborgardialog i syfte att nå fler och tidigare i processen. Vi tror att konflikterna minskar och att vi kan möjliggöra snabbare planering med öppnare dialoger. Genom att vara mer lyhörda för stadens alla organ och ge bland andra stadsdelsnämnderna större tyngd i planeringen kan vi öka den lokala demokratin. Hela stadens processer ska utvecklas med de spetsprojekt som genomförs.

Hållbar upprustning

Många allmännyttiga bostäder behöver renoveras och energieffektiviseras. Med utgångspunkt i hållbarhet vill vi rusta upp, skapa jobb och stärka de lokala initiativ som redan finns i flertalet områden. De boende ska ges inflytande över förändringar, involveras tidigt och kunna anställas som lokal arbetskraft i upprustningen. För att minimera kostnaden av renoveringar vill vi att de allmännyttiga bostadsbolagen ska nyttja gemensam upphandling och ge hyresgästerna ökat inflytande avseende renoveringsnivå.

Lokala centrum och torg utgör viktiga mötesplatser och ska vara till för alla. Vi ska verka för att de allmännyttiga bostadsbolagen riktar insatser för att kvinnor och tjejer ska använda och känna sig trygga i det offentliga rummet.

För att skapa mer stadsliv och möten mellan människor ser vi att en större blandning av verksamheter i alla stadsdelar är nödvändig. Vi vill värna befintliga lokala kulturhus och ateljéer men också skapa nya verksamhetslokaler i stadsdelar där det saknas. Vi vill ge de allmännyttiga bostadsbolagen detta uppdrag och även uppmuntra andra fastighetsägare att göra detsamma i samband med upprustningar.

9.

ETT STOCKHOLM DÄR FLER FÅR JOBB OCH FÖRETAG VÄXER

En arbetsmarknad där alla får ta plats

Tillgången på jobb i Stockholm kan se olika ut beroende på var du bor, vad du har för utbildning, och vad du har för namn eller bakgrund. Miljöpartiet vill verka för en väl fungerande och inkluderande arbetsmarknad i hela staden, för alla stadens invånare. Riktade satsningar behövs för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. Arbetsmarknaden behöver också bli bättre på att matcha arbetsgivare och arbetstagare.

En arbetsmarknad för unga

Många unga stockholmare etablerar sig på arbetsmarknaden utan

större svårigheter, men för tre grupper är det svårare att få jobb; unga med funktionsnedsättning, unga utrikesfödda och unga som inte fullföljt gymnasiet. Miljöpartiet vill därför se en särskild satsning för dessa grupper och förbättra deras förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

Satsningen ska innehålla uppsökande verksamhet, individuella utvecklingsplaner, utbildning, särskilt stöd till ungas entreprenörskap, samarbete med ideella organisationer och näringsliv, fler praktikplatser samt visstidsanställningar inom stadens verksamheter.

För att ge alla möjlighet att fullfölja gymnasiet med godkända betyg behövs fler motiverande

insatser och individuellt stöd och anpassning. Genom en kombination av arbete, praktik och studier håller vi fler dörrar öppna.

En inkluderande arbetsmarknad

Språket är avgörande för människors väg in i samhälle och arbete. Svenska för invandrare (sfi) är därmed en av de viktigaste arbetsmarknadsåtgärderna. För att matchningen på arbetsmarknaden ska öka och ens kompetens som nyanländ ska tas till vara snabbare, behöver utbudet av yrkesområden som erbjuds inom sfi för yrkesutbildade, sfx, breddas.

Det ska aldrig vara för sent att utbilda sig. Därför är det viktigt att ha en väl fungerande vuxenutbildning, som är öppen för alla och håller hög kvalitet. Människor som står utanför arbetsmarknaden ska erbjudas individuellt stöd såsom vägledning, kompetensut-

veckling, utbildning och praktik på arbetsplatser.

Socialt företagande

Sociala företag är en form av företag som drivs med sociala mål. De ger människor som står långt ifrån arbetsmarknaden möjligheter att arbeta och få vara med i ett sammanhang och bidra till samhället. För att de sociala företagen ska få förutsättningar att växa och utvecklas vill vi att staden bidrar genom att erbjuda information och stöd till de som vill starta sociala företag.

Entreprenörer i den gröna staden

Entreprenörer och småföretagare är viktigare än någonsin. I det moderna Stockholm behövs människor som vågar starta och driva företag. Entreprenörer och småföretag måste ges goda förutsättningar att starta nya och utveckla

☺☺ I det moderna Stockholm behövs människor som vågar starta och driva företag. ☺☺

befintliga verksamheter. Den positiva förändringskraft som ligger i företagandet ska uppmuntras och gå hand i hand med en långsiktigt hållbar utveckling.

De små och medelstora företagen är en viktig del av Stockholms och Sveriges framtida ekonomiska utveckling. Det behövs moderna idéer, mod och initiativkraft. Vägen till en positiv ekonomisk utveckling måste gå via innovationer, mer återvinning, lägre utsläpp och mindre slöseri med våra gemensamma resurser.

Framtidens företag

Framtidens företag är de företag som förmår att ta ansvar, vara kreativa och som vågar vara entreprenörer för ett långsiktigt hållbart Stockholm och samhället i stort. Vi ser att den stora potentialen finns inom tjänstesektorn, men även i de sektorer som skapar innovationer.

Stockholm ska ha en ledande roll i utvecklingen av framtidens lösningar inom förnyelsebar energi, energihushållning och annan miljöteknik. Därför är vår målsättning är att det ska bli attraktivt för många nuvarande och framtida viktiga aktörer inom miljöteknik att lokalisera sig i Stockholm. Många aktörer inom miljöteknikområdet har stor potential att etablera sig även på den internationella marknaden.

Framtidens företag finns också inom de kulturella och kreativa näringarna som exempelvis mode, design, dataspel och musik. Kreativa miljöer har en stark dragningskraft på andra yrkesgrupper och branscher. Kulturella och kreativa näringar är starkt bidragande till hållbara miljöer, mötesplatser för hållbar livsstil och till att människor och samhällen växer och utvecklas. Det är viktigt att staden samarbetar med högskolor och universitet i Stockholmsom-

rådet för att möjliggöra utveckling av miljöteknik och innovation. Vi vill stärka forskningsanknytningen på stadens förvaltningar genom att stödja forskningsinstituerade insatser i samarbete med universitet och högskolor.

En småföretagervänlig stad

Stadens goda samarbete med näringslivet ska vidareutvecklas och Stockholm ska göra sitt bästa för att minska de byråkratiska hinder som små och medelstora företag stöter på. Till exempel kan samarbetet mellan näringslivet och staden stärkas genom näringslivsråd kopplade till Stockholms stadsdelsnämnder.

Nyföretagarcentrum, Start-Up Stockholm och småföretagarcentrum är viktiga delar för att fler ska kunna starta företag och kunna hålla dem igång. Stödet innan företag startar är minst lika viktigt som stödet som en företagare kan behöva framgent för att utveckla sitt företag på ett hållbart sätt. Företag kan också behöva att det finns förutsättningar för bankgarantier eller mikrolån till de företagare som har svårt att säkra start- eller riskkapital och kapital för att företaget ska kunna växa.

Arbetet med småföretagandet i Stockholm ska bidra till en ut-

vecklad mångfald i stadens näringsliv genom att särskilt prioritera stödet till entreprenörskap bland kvinnor och utrikes födda, entreprenörer inom den sociala ekonomin samt företagande inom kreativa verksamheter.

Fler små företag ska kunna konkurrera på lika villkor med större företag i de upphandlingar som staden gör. En del företag, exempelvis restauranger, behöver en rad olika tillstånd. För att underlätta för dessa verksamheter ska staden bättre samordna handläggningen av dessa tillstånd.

En stad värd att besöka

Stockholm ska fortsätta utvecklas som besöksstad för turister från andra delar av landet och internationella gäster. Här finns många unika, spännande sevärdheter. Staden ska stödja dem som vill arrangera festivaler, konferenser och liknande, samt satsa på festivaler som speglar Stockholm som en stad som präglas av influenser från hela världen. Evenemang som Stockholm som stad stödjer ska ha fokus på att vara långsiktigt hållbara ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

Hållbar upphandling

Staden är en stor konsument och kan därmed vara en föregångare och ställa krav i upphandling som bidrar till att Stockholm har en långsiktigt hållbar konsumtion. Den ska vara långsiktigt hållbar ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det betyder starka krav på minskade transporter, på klimatsmarta alternativ minskat kemikalieanvändande och ett minskat matsvinn. Det sociala perspektivet stärks genom

att krav på kollektivavtalsliknande villkor ställs och genom krav på att långtidsarbetslösa anställs i olika projekt. Vi vill också underlätta för mindre aktörer med socialt fokus att delta i stadens upphandlingar.

Vi vill också att staden ska genomföra fler så kallade innovationsupphandlingar. Genom dessa främjar staden innovation genom att i upphandlingen efterfråga eller tillåta nya lösningar på ett visst område.

10.

ETT GOTT MOTTAGANDE AV NYANLÄNDA STOCKHOLMARE

Ett generöst flyktingmottagande

Stockholm ska vara en öppen stad där människor på flykt från krig och oroshärdar kan få en fristad och bygga upp ett nytt liv under trygga och goda förhållanden. Miljöpartiet i Stockholms stad står upp för ett humant och solidariskt flyktingmottagande.

Den som kommer till Stockholm ska inte behöva känna sig otrygg eller bli utsatt för hot och förtryck på nytt. Vi vill därför att personer som identifierar sig som hbtq och andra

utsatta grupper ska garanteras ett boende som är tryggt för dem.

För att förbättra integrationen ska boende för nyanlända blandas med student- och ungdomsbostäder. Lokalsamhället ska involveras och engageras i mottagandearbetet. Asylsökande barn som bor i Stockholm ska garanteras plats i förskola och skola.

Nyanlända ska snabbt komma in i samhället

Tidiga och snabba insatser är

avgörande för en god etablering. Medborgarkontoren ska stärkas för att bättre kunna ge samhällsvägledning och annat stöd till nyanlända stockholmare. En ökad myndighetssamverkan ska bidra till kortare väntetider för den enskilde. Alla som kommer till Stockholm ska ha rätt till samhällsintroduktion.

Nyanlända ska ges stöd så att de så snabbt som möjligt har en egen försörjning och bostad. Därför är insatser för att hitta ett eget boende och att etablera sig på arbetsmarknaden avgörande. Stockholms stad behöver utveckla

sitt arbete inom sfi och erbjuda fler möjligheter att kombinera språkinläring med yrkesstudier. Genom samverkan mellan Arbetsförmedlingen och stadens jobbtorg kan fler utbildningsmöjligheter och bättre matchning erbjudas tidigt. Det ökar möjligheterna för nyanlända stockholmare att leva ett självständigt liv i egen försörjning efter de två etableringsåren.

En nyckel för att skapa förutsättningar för nyanlända personers etablering är att involvera civilsamhället. Vi vill öka samverkan med idéburna organisationer som bedri-

●● Miljöpartiet i Stockholms stad står upp för ett humant och solidariskt flyktingmottagande. ●●

ver verksamheter för nyanlända och göra det lätt för lokalsamhället att engagera sig i mottagandet. Stadens förvaltningar ska verka för att skapa kontaktytor mellan nyanlända stockholmare och det civila samhället.

Ensamkommande barn

Hösten 2015 kom nästan 2000 barn på flykt till Stockholm utan sina vårdnadshavare. Ger vi rätt stöd och omsorg till dessa barn kommer de under de närmsta åren att växa upp till engagerade samhällsmedborgare. Att ge ensamkommande barn och unga en god skolgång är viktigt. Miljöpartiet vill att Stockholms stad ska erbjuda alla ensamkommande barn och unga möjlighet att få en mentor

och att göra praktik. Vi ser också att civilsamhällets aktörer behöver involveras för att skapa plattformar för ensamkommande barn och unga att skapa nätverk och ha en rik och meningsfull fritid.

Många ensamkommande barn och unga lider av psykisk ohälsa. Att erbjuda insatser för att motverka detta och därmed öka barnens välbefinnande kan vara avgörande för deras framtida liv. Personal på boenden, socialsekreterare och gode män behöver kunskap om hur man ser tecken på trauma och förebygger psykisk ohälsa. Stadens samarbete med barn- och ungdomspsykiatri behöver utvecklas för att barn med allvarliga problem ska kunna få rätt hjälp.

11.

EN STOCKHOLM MED ETT RIKT IDROTTS- OCH FRITIDSLIV

Goda möjligheter till motion förbättrar förutsättningarna för god folkhälsa. Det skapar också sociala nätverk och bidrar till rö-

relse och trygghet i stadsrummet. Därför behöver det vara enkelt att motionera. Spontanidrotten har därför en särskild plats i ett

grönt Stockholm. Alla satsningar på idrott ska utformas ur ett jämställdhetsperspektiv och tillskapas på platser som är lätta att nå med kollektivtrafik.

En jämställd idrottsstad

Villkoren för idrottande ser fortfarande mycket olika ut för kvinnor och män. Stockholms stad ska tillämpa lika villkor oavsett kön när det gäller investeringar, sponsring och träningstider. Vi vill också aktivt arbeta för att kvinnor och tjejer ska kunna känna att de har makt och rätt att vistas i offentliga miljöer för idrottande. Satsningar på simhallar är särskilt viktigt för ett jämställt och jämlikt idrottande eftersom dessa är populära oavsett ålder, bakgrund eller kön.

Ett Stockholm där alla har nära till motion och friluftsliv

Förutsättningar för motion och friluftsliv ska finnas i alla delar av Stockholm. Bristen på idrottsanläggningar är ett stort problem och fler anläggningar måste därför byggas i staden. När detaljplaner för nya stadsdelar tas fram måste det redan från början finnas en plan för var idrottshallar, simhallar, idrottsplaner och spontanidrottsplatser ska ligga. Alla idrottsanläggningar som planeras ska vara klimat- och kemikaliesmarta. Vi vill tillgängliggöra de idrottshallar som finns i anslutning till skolor för föreningslivet även efter skoltid.

Fler konstgräsplaner är viktigt för spontan- och breddfotbollen. Stockholm ska fortsätta utveckla miljövänliga material och ytterliga-

●● Att prioritera breddidrotten är en satsning på folkhälsa då många barn idag rör på sig för lite. ●●

re stärka rutinerna för att minska konstgrässets miljöpåverkan.

Staden ska göra det lätt för alla stockholmare, oavsett stadsdel att röra på sig och motionera i vardagen genom att underlätta och skapa förutsättningar för spontanidrott och fysisk aktivitet. Genom ett gränsöverskridande samarbete inom staden ska även Stockholms naturreservat utvecklas för att fler ska kunna hitta dit och få tillgång till naturnära motion och rekreation.

Idrott- och friluftsliv för alla barn i Stockholm

Föreningslivet och dess tusentals ideella ledare gör en ovärderlig insats för barn och unga i Stockholm. Idrottsföreningar ska ges bra förutsättningar för att arbeta vidare med bland annat utanförskap, hälsa och integration.

Fler barn behöver lära sig att simma i Stockholm. För att öka simkunnigheten i Stockholm ska satsningar göras på sommarsimskola och simskola på loven.

Vi prioriterar breddidrotten framför eliten. En bredd av idrottsmöjligheter är viktigt för att alla ska kunna hitta en motionsform som passar. Barns möjligheter att få delta i föreningslivet ska främjas. Att prioritera breddidrotten är en satsning på folkhälsa då många barn idag rör på sig för lite.

Staden ska stötta fortbildning för idrottsledare med fokus på lika rättigheter, normkritik och likabehandling. Vi vill att stadens bidrag ska gå till de föreningar som verkar för människors lika värde och jämlikhet. Kommunala bidrag ska gynna meningsfull fritid och ökad folkhälsa snarare än tidiga elitsatsningar.

LÄS MER PÅ ...

www.mp.se/stockholm

www.facebook.com/miljopartietstockholmsstad

miljöpartiet de gröna

STOCKHOLMS STAD